

Na rokovanie vlády SR
Dňa 20. októbra 2021
K materiálu č. 13295/2021
K bodu č. 1

STANOVISKO

k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 591)

I.

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 591) predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky na základe § 70 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení zákona č. 399/2015 Z. z. minister životného prostredia Slovenskej republiky Ján Budaj.

II.

V návrhu zákona sa v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2021 – 2024, podľa ktorého sa zabezpečí jednotná správa chránených území pod Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, upravuje prechod správy pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve štátu v národných parkoch do správy organizácie ochrany prírody a krajiny. Splnenie tohto bodu Programového vyhlásenia vlády je základným a východiskovým krokom pre naplnenie ďalších cieľov v Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky na obdobie 2021 – 2024 nielen v oblasti ochrany prírody a biodiverzity, ale aj vo vzťahu k naplneniu národných a medzinárodných záväzkov z hľadiska zmiernenia dopadov zmeny klímy. Zjednotenie správy na území národných parkov pod organizáciu ochrany prírody je v rámci reformy ochrany prírody aj jedným z cieľov Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky.

Navrhovatelia deklarujú súlad návrhu zákona s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentami, ktorými je Slovenská republika viazaná a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

Navrhovatelia v dôvodovej správe deklarujú, že návrh zákona má pozitívne vplyvy na životné prostredie, pozitívne a negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy. Návrh zákona

nemá vplyvy na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na služby verejnej správy pre občana a vplyvy na informatizáciu spoločnosti.

Problematika ochrany prírody a krajiny patrí do oblasti úpravy práva Európskej únie. Z hľadiska primárneho práva Európskej únie možno k ochrane prírody a všeobecne životného prostredia uviesť napr.:

- čl. 4 ods. 2 písm. e) Zmluvy o fungovaní Európskej únie v platnom znení, podľa ktorého politika ochrany životného prostredia patrí medzi spoločné právomoci Únie a členských štátov,
- čl. 191 Zmluvy, podľa ktorého politika Únie v oblasti životného prostredia prispieva k udržiavaniu, ochrane a zlepšovaniu kvality životného prostredia, ako aj k rozvážnemu a racionálnemu využívaniu prírodných zdrojov,
- čl. 193 Zmluvy, podľa ktorého ochranné opatrenia podľa čl. 192 Zmluvy nebránia členskému štátu udržiavať alebo zavádzať prísnejšie ochranné opatrenia, pričom tieto opatrenia musia byť zlučiteľné so zmluvami a oznamujú sa Komisii.

Prechod správy pozemkov v národných parkoch vo vlastníctve štátu na Štátnu ochranu prírody Slovenskej republiky nepatrí do oblasti úpravy práva Európskej únie a je výlučne vnútroštátnou záležitosťou.

Avšak je nepochybné, že správa národných parkov jedným správcom (ŠOP SR) prispeje k zabezpečeniu lepšej komplexnej a integrovanej ochrane prírody v národných parkoch ako aj k plneniu záväzkov vyplývajúcich z práva Európskej únie – smerníc EÚ v oblasti ochrany prírody (napr. smernica 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení, smernica 2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho vtáctva), nakoľko práve národné parky sú kľúčové z hľadiska zabezpečenia priaznivého stavu ochrany druhov biotopov európskeho významu v rámci európskej sústavy chránených území NATURA 2000.

Poslanecký návrh bol predložený do pripomienkového konania. Vyhodnotenie vznesených pripomienok je súčasťou predloženého materiálu.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, ako predkladateľ materiálu na rokovanie vlády Slovenskej republiky, zaujíma k predloženému návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky stanovisko vyjadrené v predkladacej správe a odporúča vláde Slovenskej republiky po zohľadnení pripomienok vysloviť **súhlas** s návrhom skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 591).

III.

Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky prerokovala predložený návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 591) na svojom rokovaní dňa 14. septembra 2021 a odporučila vláde Slovenskej republiky **vysloviť súhlas s predloženým poslaneckým návrhom zákona s pripomienkami uvedenými v časti IV. tohto stanoviska.**

IV.

Návrh

Stanovisko vlády Slovenskej republiky

k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 591)

Vláda Slovenskej republiky **súhlasí** s návrhom skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 591) **po zohľadnení týchto upozornení a pripomienok:**

1. V súvislosti s navrhovanou úpravou v § 65a ods. 2 písm. s), podľa ktorej sa navrhuje, že Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky bude spravovať jaskyne a pozemky vo vlastníctve štátu v chránených územiach a ich ochranných pásmach vrátane lesných pozemkov a poľnohospodárskej pôdy nadobudnuté podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov alebo na ich základe, je potrebné poukázať na skutočnosť, že z takto navrhnutej právnej úpravy nie je zrejmé aké pozemky sa majú na zreteli, ktoré majú byť v správe štátnej ochrany prírody „nadobudnuté podľa osobitných predpisov“. (Oproti navrhnutej právnej úprave, platné znenie zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, zohľadňuje a presne upravuje osobitné spôsoby nadobudnutia pozemku do vlastníctva štátu citovaním konkrétnych ustanovení zákona v § 65a ods. 2 písm. s). V záujme jednoznačnosti a zrozumiteľnosti textu, ako aj následného výkladu dotknutého ustanovenia § 65a ods. 2 písm. s) zákona o ochrane prírody a krajiny, je potrebné prehodnotiť znenie predmetného ustanovenia, ako aj doplnenie odkazu na konkrétne osobitné predpisy, na ktoré sa bude predmetné ustanovenie vzťahovať. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na nepostačujúce znenie osobitnej časti dôvodovej správy k tomuto bodu, keďže vecne neodôvodňuje znenie uvedené v paragrafovom znení predloženého návrhu zákona.
2. V súvislosti s prechodom správy pozemkov v národných parkoch pod rezort Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky je potrebné poukázať, že sa počíta aj so vznikom správ národných parkov ako samostatných príspevkových organizácií, ktoré budú spravovať tieto pozemky. V tomto smere je potrebné v zákone č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov upraviť ich zriadenie a pôsobnosť, ktoré sa vykoná v priebehu roku 2022, aby mohli vykonávať správu týchto pozemkov, resp. plniť iné úlohy, ktoré sú v súčasnosti v pôsobnosti Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, ako samostatné organizácie. Organizácie, ktoré majú prejsť z pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky pod rezort Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sa s príslušnými správami národných parkov zlúčia.
3. S ohľadom na skutočnosť, že zákon musí byť terminologicky správny, presný, jednotný a všeobecne zrozumiteľný a možno v ňom používať len správne a v právnom poriadku ustálené pojmy je potrebné poukázať na nejednoznačnosť používania niektorých slovných spojení a pojmov v návrhu zákona, ako napríklad „šťasti nachádzajú v národných parkoch“ a „súvisiaci hnutelný a nehnuteľný majetok“. V nadväznosti na uvedené je treba poukázať na znenie § 104i ods. 1, pokiaľ ide o spomínané slovné

spojenie „sčasti nachádzajú v národných parkoch“, z ktorého znenia nie je jednoznačne zrejmé, ktoré pozemky majú prejsť do správy Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Takisto zo znenia ustanovenia § 104i ods. 1 nie je zrejmé a návrh bližšie nešpecifikuje „súvisiaci hnuteľný a nehnuteľný majetok“. Súčasne za slovami „súvisiaci hnuteľný a nehnuteľný majetok“ je potrebné vložiť slovo „štátu“, aby bol zrejmý vlastník dotknutého majetku. V rámci uvedeného ustanovenia je ďalej potrebné doplniť a upraviť, že s majetkom vo vlastníctve štátu prechádzajú aj súvisiace práva a povinnosti. V poznámke pod čiarou k odkazu 128 je potrebné slová „§ 50 a 51 zákona č. 326/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov“ nahradiť slovami „§ 50 a 50a zákona č. 326/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov“. V druhej vete je potrebné slovo „vrátane“ nahradiť slovami „ako aj“, nakoľko zamestnanecké vzťahy nie sú súčasťou prechodu správy majetku štátu. Zároveň je potrebné zvážiť úpravu ustanovenia odseku 1 v súvislosti s „dohodou“ medzi ministerstvami, a to vymedzením, čo by predmetná dohoda mala upravovať. (napríklad rozsah preberaného majetku, práv a povinností...). V tejto súvislosti je potrebné upraviť v návrhu aj povinnosť protokolárneho odovzdania majetku. Dotknutým organizáciám je tiež potrebné uložiť povinnosť vyhotoviť v určenej lehote protokol o prechode správy majetku. V nadväznosti na uvedené je potrebné znenie ustanovenia §104i ods. 1 prehodnotiť a z dôvodu jeho zrozumiteľnosti a jednoznačnosti preformulovať a upraviť výstižnejším spôsobom s ohľadom na vyššie navrhnuté úpravy.

4. V súvislosti s navrhnutým znením § 104i ods. 1 a 2 je potrebné poukázať na to, že predloženým poslaneckým návrhom zákona sa navrhuje úprava „prechodu správy majetku štátu“, ktorý je však v dôvodovej správe upravený ako „prevod správy“ pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve štátu v národných parkoch na Štátnu ochrany prírody Slovenskej republiky. Ide o nesúladne používanie pojmov, s ktorým je potrebné sa vysporiadať, s ohľadom na skutočnosť, že právny poriadok Slovenskej republiky pozná a rozlišuje pojem „prechod vlastníckeho práva“ a „prevod vlastníckeho práva“.
5. Ustanovenie § 104i ods. 2 je potrebné upraviť v rámci osobitného ustanovenia bez odkazu na ustanovenie § 104i ods. 1 týkajúce sa prechodu správy pozemkov a ostatného nehnuteľného majetku v národných parkoch. Ustanovenie § 104i ods. 2 tretej vety je potrebné upresniť, keďže v danom prípade štát nerealizuje svoje vlastnícke právo v štátnych podnikoch cez majetkovú účasť. V poznámke pod čiarou k odkazu 129 je potrebné odkaz na zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov vypustiť.
6. V súvislosti s navrhovanou úpravou v § 104i ods. 3 poukazujeme na skutočnosť, že predmetné ustanovenie nemá charakter prechodného ustanovenia, nakoľko prechodné ustanovenia majú vyjadrovať režim prechodného spolupôsobenia doterajšieho zákona a nového zákona na právne vzťahy upravené doterajším zákonom a majú tak vytvárať právny základ pre plynulý prechod existujúcich právnych vzťahov na novú právnu úpravu. Vzhľadom na to, že ustanovenie § 104i ods. 3 má povahu systémového opatrenia je potrebné umiestniť ho v rámci ustanovení upravujúcich správu majetku a príslušne upraviť jeho obsah. Súčasne je potrebné uviesť, že ustanovenie sa nevzťahuje na pozemky a majetok na územiach vojenských obvodov a územiach slúžiacich na zabezpečenie úloh obrany štátu, ktorých správu upravujú osobitné predpisy (zákon č. 281/1997 Z. z. v znení neskorších predpisov, § 12 ods. 2 zákona č. 575/2001 Z. z., § 50 ods. 4 zákona č. 326/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov).

7. V § 104i ods. 1 a 2 je potrebné odkazy 128 a 129 nahradiť odkazmi 127 a 128, nakoľko platné znenie zákona o ochrane prírody a krajiny má 126 odkazov. Zároveň je potrebné navrhnutú úpravu zohľadniť aj v úvodnej vete k poznámkam pod čiarou k uvedeným odkazom a jednotlivé poznámky pod čiarou k týmto odkazom preznačiť.
8. Okrem vyššie uvedeného je potrebné v čl. II bode 1, v súvislosti s § 50 ods. 3 prvou vetou platného znenia zákona, doplniť úpravu, ktorou sa za slovom „postavenie“ vložia slová „podľa odseku 4 alebo“. V čl. II 4. bode je potrebné slová „§ 57 ods. 7“ nahradiť slovami „§ 50 ods. 7“. V súvislosti s navrhovanou úpravou v čl. II 5. bode navrhujeme do návrhu zákona doplniť a upraviť, že ak pôjde o lesný pozemok v správe právnickej osoby v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, bude sa vyžadovať súhlas Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.
9. V súvislosti s predloženým poslaneckým návrhom zákona je taktiež potrebné vytvoriť legislatívny priestor aj pre prechod správy majetku štátu v správe Slovenského pozemkového fondu a správy pozemkov neznámych a nezistených vlastníkov za účelom naplnenia princípu jednotnej správy národných parkov.

Postup oboch dotknutých rezortov, t. j. Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky pri realizácii legislatívnej zmeny je potrebné upraviť koordinačnou dohodou.

V Bratislave 20. októbra 2021